

מבית לוי

פסקי ומנהגי מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל
גאב"ד ור"מ זכרון מאיר ב"ב ובעל "שבט הלוי"
נערך ע"י הגאון רבי משה שטיין שליט"א

בס"ד ניסן תש"פ

פסקי הלכות לחג הפסח בעת חירום קורונה (ג)

זכרתי ימים מקדם לפני כחמישים שנה כאשר מרן זצ"ל הורה לעשות הגעלת כלים בחצר הישיבה עבור תושבי זכרון מאיר והסביבה והיה בא בעצמו לראות סדרי ההשגחה, באותם ימים היו מכשירים גם סירים וחצובות לגז ועוד, אולם ב"ה איכשר דרא והרבה שנים כמעט ואין מי שמכשיר כלים אלו.

משפחות רבות עושות השנה פסח בבית בפעם הראשונה ואין להם כלי פסח ויש מהם שרוצים להכשיר כלי חמץ לפסח בבית.

הבאנו בזה מעט הלכות של הכשרת כלים.

סירים

צריך להסיר את הידיות ולנקות היטיב וקשה לסמוך שזה יעשה כדין בלי פיקוח של משגיח כמו שנועשה בהכשרה ציבורית וגם לא מצוי בבית כלי גדול להכשיר בו, וע"כ כדאי להמנע מהכשרת סירים. ניתן לקנות מעט סירים לצורך הפסח והם יישמשו גם לשנים הבאות בעז"ה. גם אפשר לקנות סירים חד פעמיים. [באם משתמשים בסירים חד פעמיים, כמה פעמים צריך להטבילם לפני השימוש הראשון אם הם מיוצרים בחו"ל]

סכו"ם

קל יותר להגעיל בבית ע"פ ההנחיות דלהלן בסעיף יא' כשהם נקיים לגמרי, אבל מי שיכול להשתמש בסכו"ם חד פעמי מפלסטיק בודאי עדיף.

גביעי כסף

אין שום בעיה להכשיר, אם יש כפל בשפת הכלי יש לנקות את החרץ היטיב עם קיסם וכדומה.

קומקום חשמלי, מיחם לשבת

רצוי מאוד לקנות קומקום חשמלי ומיחם שבת מיוחד לפסח.

כירים של גז

ראוי לקחת חצובות חדשות. כשאין אפשרות לקחת חצובות חדשות יעשה להם ליבון קל ע"י שידליק את המבערים ויניח על האש ממש את החצובות וכך יעשה לכל החצובות עד שיתחממו היטיב ואח"כ יעטוף את החצובות עם נייר אלומיניום ויכסה את המגש בנייר אלומיניום וידליק את המבערים עד שיתחממו היטיב

כשמכשיר כלים בבית ניתן להכשיר בכלי חמץ שאינו בן יומו, וכן ניתן להכשיר בזהירות בקומקום חשמלי.

עת לעשות

משפחות רבות עושות השנה פסח בבית בפעם הראשונה, או אחרי שנים רבות שלא עשו בבית. והן נצרכות להוראות והנחיות בנושא הכשרת וטבילת כלים, וליל הסדר, ושאר הלכות הפסח. נשתדל אי"ה לשלוח את ההלכות בזמן הקרוב, וכן נשתדל להתייחס גם למצבים שקשה לעשות את כל ההידורים. כעת אנו שולחים הלכות הכשרת כלים וסדר ההגעה

הוראת מרן זצ"ל לכתחלה ולמהדרין

הכשרת כלים מחמץ ושאר איסורים

בזמנינו שהכלים בזול כדאי לקנות כלים חדשים לפסח, ולא להכשיר כלי חמץ לפסח.

- א. לפסח מחמירים שלא להכשיר כלי אמאיל כלל^א.
- ב. כלי טפלון אי אפשר להכשיר מחמץ לפסח, או משאר איסורים^ב.
- ג. סיר לחץ שמכשירים אותו לפסח או משאר איסורים, ניתן להכשירו בתוך כלי אחר ככל הכלים. וינקה היטב במקום השסתום שבמכסה, ואם אינו יכול לנקות שם היטב ילבן שם בליבון קל ואת חלקי הפלסטיק והגומי שבמכסה יש להחליף בחדשים^ג.
- ד. המכשיר כלים לפסח צריך להסיר את הידיות או לכל הפחות לרפותם קודם ההגעה, כי מצוי שם חמץ בעין וצריך לנקות היטב. וגם יש חשש בליעה מבחון וצריך שיגיעו לשם המים להכשיר בהגעה.
- ה. במקום שצריך ליבון מצד הדין אין מועיל ליבון קל וצריך ליבון חמור עד שניצוצות ניתזין ממנו, או עד שיאדים הכלי, וזה קשה לעשות במציאות. וגם בסוגי כלים רבים נוצר חור קודם שיגיע לשיעור הזה.
- ו. כלי זכוכית – שהשתמשו בהם בחמין לדעת הרמ"א אין להם היתר בהגעה ויש לקחת חדשים, כולל כוסות ושאר כלי זכוכית. וכ"ש כלי

א. בשבט הלוי (ח"ב סימן מ"ג) כתב דמקילים להכשירים כל השנה ע"פ תשובת אבנ"ז (חיו"ד סימן קי"ב אות ד') ומחמירים לפסח, [וכ"כ במהדורות האחרונות של המ"ב בשעה"צ סימן תנ"א סכ"ג].

ב. כלי טפלון טעונין הכשרה ע"י ליבון כיון שתשמישם בלא שמן, וא"א ללבנם כיון שמתקלקלים ע"י הליבון.

ג. סיר לחץ ניתן להכשירו כרגיל וא"צ להכשירו ע"י העמדתו ע"ג האש סגור ומלא, ואף שחום ההגעה במים רותחים הוא כ – מעלות, וחום רתיחת סיר לחץ מגיע להרבה יותר מזה, וכלל בידינו כדרך תשמישו הכשירו, מ"מ נראה שהגעה במים רותחים מוציאה את הבליעה אף שנבלע בחום גבוה יותר, [וכמו שמן שרתיחתו ביותר מ – מעלות וניתן להכשירו במים]. ובמקום שפיו צר ואין יכולין לנקותו היטב א"א להכשירו בהגעה כמ"ש מג"א ומ"ב סו"ס תנ"ב.

פיירקס שמבשלים בהם על האש שאין להכשירם לפסח אפילו ע"י הגעלה^ד.

ז. כלי כסף כגון גביעים יש להכשירם [אף שעיקר תשמישן בצונן]. ואם יש בהם חריץ בכפל שסמוך לשפת הכוס או ברגל ינקה שם היטב.

ח. בהכשרת דוד מים של שבת לפסח יש כמה חששות וע"כ כדאי שלא להגעילו מחמץ לפסח^ה.

ט. אין להכשיר כלים מבשר לחלב ולהיפך, אבל אם מגעילם לפסח או משום שנאסרו, יכול להשתמש בהם אח"כ לאיזה מין שרוצה^ו.

י. כלי פלסטיק אין להם הכשר בהגעלה כשבלעו בעירו מכלי ראשון. [אבל כשבלעו מחום כלי שני אפשר להכשירם].

סדר ההגעלה

יא. ההכשרה תהיה במים שרותחים ע"י אש או ע"י כח החשמל^ז.

יב. יש להקפיד שהמים ירתחו ויעלו בועות במשך כל שעת ההגעלה, ואם הכניס כלי והמים נחו מרתיחתן ימתין עד שיחזרו המים להעלות בועות ואז יוציא את הכלי מהמים^ח.

יג. לכתחילה יש להגעיל את הכלי באופן שיכנס כולו למים בבת אחת. אבל כשאינו יכול להכניס את כל הכלי כאחד, מותר להגעיל חצי כלי ולחזור ולהגעיל את חציו השני^ט. (ובטבילה לא עלתה הטבילה עד שיטבול כולו כאחד).

יד. אין להגעיל ב' כלים יחד, אלא כשאננם נוגעים זה בזה, וצריך להקפיד בסכו"ם שלא יהיו זה על זה. [ואם מכניס סכו"ם ביחד בסל ינערם

ד. בשו"ע סימן תנ"א ובמג"א (סקמ"ט) איתא דהמנהג שלא להכשיר כלי זכוכית אפילו ע"י הגעלה כיון שלפעמים נבלע בהם חמץ בחמין או ע"י כבישה מעל"ע ומחמירים דדינם ככ"ח, ורק דיעבד מהני הגעלה לכלי זכוכית, ועיין בשבט הלוי (ח"ב סימן מ"ג, וח"ו סימן קט"ו אות ז') דכ"ש כלי פיירקס שתשמישם באור ממש דלא מהני להו הגעלה רק דיעבד. וע"ש משו"ת מהר"ם שיק (יו"ד סימן קמ"א).

ה. בדוד המים של שבת לפעמים יש בליעה ממש ממה שזב מקדרות שיש בהם חמץ, ונוגע בו מבחוץ, וכן לפעמים מניחים עליו חלה לחימום, וקשה להגעילו כדין מחמת הברז שפיו צר, [וכן אם הבליעה מבפנים ויש בו כרגיל אבן כתוצאה מחימום מים, צריך להשתדל להסיר את האבן ככל האפשר ע"י חומר שממיס את האבן, ועיין בס' הגעלת כלים פי"ג הערה שפ"ה].

ו. במג"א (סי' תק"ט ס"ק י"א) כתב שאין להגעיל כלים מבשר לחלב או איפכא. ובמ"ב (תנ"א ס"ק י"ט) הביא משו"ת חת"ס (סי' ק"י) שאם מגעיל לצורך פסח התיר להחליף כיון שלא היתה כוונת ההכשר לצורך זה. וכן אם מגעילם לצורך פרווה יכול אח"כ להשתמש בהם למין השני, שבה"ל (ח"ט סי' קס"ח).

ז. ולא במים שהוחמו בתולדות חמה [דוד שמש] שו"ע סי' תנ"ב ס"א. ועיין בשבה"ל (חי"א סי' ק"צ) שכח החשמל כאש ועי"ש.

ח. סימן תנ"ב ס"א.

ט. עיין בט"ז סי' תנ"ב סק"ה ובשעה"צ ס"ק כ"ח, (וביאורה"ל ס"א ד"ה צריך).

היטב בתוך המים כדי שתגיע הרתיחה לכל מקום].
טו. אין להכשיר כלי חמץ לפסח אלא לאחר שהוא בן יומו.
טז. לאחר ההגעלה מיד יש לשטוף את הכלים במים צוננים. ואם לא שטף
אינו מעכב בדיעבד"א.

י. סימן תנ"ב ס"ג.
יא. סימן תנ"ב ס"ז. ומ"ב (ס"ק ל"ד) דדיעבד אין לחוש דהא אין מגעילין אלא קודם זמן איסור חמץ, או
שהוא אינו בן יומו או שיש במים ששים כנגדו ע"כ.